

5.4 A két íménti pontot tekintve vajon nem kellene-e azt az álláspontot képviselni, hogy egy adott tagállamon belül fokozatosan minden adófizetőre ki kell terjeszteni az egységes rendszert?

5.5 Ha a tervezett KKTA célja a nagyobb átláthatóság, vajon nem kell-e a deklaratív adóalapot egy államközi testület hatáskörébe utalni?

5.6 A tervezett KKTA rendszerrel a KKTA mellett döntő tagállamokban az adókulcsokban meg fognak jelenni az adóalapok rejtett adóelszámolási különbségei. Vajon a közös adóalap alkalmazása nem vezet-e majd az adókulcsok (legalábbis a nominális ráták) közötti még nagyobb különbségekhez? Fennáll a veszély, hogy a közreadott adókulcsok szintjén kiéleződik az adóverseny. Az Európai Bizottság egyik (2001-es) tanulmánya

kimutatta, hogy az adóverseny által okozott gazdasági torzulásokért elsősorban a nominális ráták közötti nagy különbségek voltak felelősek!

5.7 Ha (az utóbbi időben megfigyelhető közeledési tendencia ellenében) marad vagy tovább növekszik az adókulcsok közötti távolság azon országok között, amelyek a KKTA mellett döntöttek, fontolóra vehetnénk-e egy minimális adókulcs meghatározását az érintett tagállamokban? Ez az adókulcs közvetlenül az alatt a szint alatt mozoghatna, amelyet például az új tagállamok elfogadtak. Az érintett tagállamok számára a külföldi tőke beáramlása terén semmi sem változna. A többi tagállam magasabb adókulcsot határozhatna meg, és nem kellene tartania attól, hogy gazdasági tőkéje más államok túlságosan agresszív adópolitikája miatt veszélybe kerül.

Kelt Brüsszelben, 2007. december 13-án.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke

Dimitris DIMITRIADIS

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Tárgy: Az európai környezetvédelmi előírások hatása az ipari szerkezetváltásra

(2008/C 120/15)

2007. február 16-án az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság úgy határozott, hogy Eljárási Szabályzata 29. cikkének (2) bekezdése alapján véleményt dolgoz ki a következő tárgyban:

Az európai környezetvédelmi előírások hatása az ipari szerkezetváltásra.

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Ipari Szerkezetváltás Konzultatív Bizottsága” véleményét 2007. november 13-án elfogadta. (Előadó: Antonello PEZZINI, társelőadó: Maciej NOWICKI.)

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2007. december 12-én tartott, 440. plenáris ülésén 137 szavazattal 1 ellenében, 1 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1 A környezetvédelmi politika napjainkban a kormányzatok és gazdasági döntéshozók előtt álló egyik legfontosabb társadalmi kihívás. A környezetvédelmi problémák nemzetközi szintű kezelésének akadozása nem szolgálhat többé mentségül az EU alapvető céljának tekintett fenntartható fejlődés megvalósításához szükséges jogszabályi és magatartásbeli változások halogatására.

1.2 Az európai iparnak jó lehetősége van arra, hogy fenntartható gazdasággá váljék, ez azonban egyre határozottabban az ipari szerkezetváltás során megjelenő innovációs képességétől függ majd. A szerkezetváltásra a piacok nyitása, a globalizáció, valamint a környezetvédelemre és a természeti erőforrások megőrzésére irányuló növekvő fogékonyság sarkallta technológiai és kognitív változások miatt van szükség.

1.3 Az EGSZB szerint alapvető, hogy mind a köz-, mind a magánszféra gazdasági és társadalmi szereplői, valamint a politikai döntéshozók és hatóságok teljes mértékben tudatában legyenek annak, hogy egy új ipari forradalom küszöbén állunk, amely az élet és a környezet minőségét helyezi a fejlődés középpontjába, és amely új, integrált módszert tesz szükségessé a természeti erőforrások védelmére, termelésére, hasznosítására, megőrzésére és a velük való gazdálkodás érdekében.

1.4 Az EGSZB szerint szükség van arra, hogy a passzív és válaszadásra korlátozódó magatartásról határozott és proaktív fellépésre váltsunk, és az előremutató, fenntartható intézkedések uniós és tagállami szinten bevezetett, világos és stabil kerete segítségével felkészüljünk a jövőre a következők előmozdítása érdekében:

– tiszta gyártási- és terméktechnológiák kidolgozása és alkalmazása,

- a környezetbarát előállításra ügyelő, valódi vállalkozói szellem támogatása,
- szakértő személyzet képzése.

1.5 Az EGSZB szerint ennek az új, proaktív megközelítésnek az utólagos helyreigazító intézkedések helyett a megelőzésen kellene alapulnia, és egy „európai környezetvédelmi kódex” keretében mindenki számára egységes eljárásokat kellene magában foglalnia, amelyek egyaránt hasznosak a jogalkotók, a gazdasági szereplők és a fogyasztók számára.

1.6 Az EGSZB meggyőződése, hogy a technológiai fejlesztés és az innováció elsődlegesen a vállalkozók és az állami hatóságok felelőssége kell, hogy legyen. Fontos azonban, hogy megfelelő európai, nemzeti és helyi stratégiák és köz-magán társulások ösztönözzék, segítsék és támogassák őket, lehetővé téve az egyszerűsítést és a források felszabadítását, ami alapvetően fontos a kihívások megválaszolásához.

1.7 Az EGSZB nélkülözhetetlennek tartja az új és fenntartható ipari kezdeményezések uniós szintű beépítését a strukturális alapokba, a közösségi innovációs, kutatási és képzési programokba és a megfelelő pénzügyi eszközökbe.

1.8 Az EGSZB felhívja az Európai Bizottság és a tagállamok figyelmét, hogy gyorsítani kell a konkrét egyszerűsítő intézkedések elfogadását. Ezzel leépíthetők a felesleges terhek, és csökkenthetők az érvényes környezetvédelmi előírásokból adódó adminisztratív és technikai ráfordításokkal kapcsolatos egyre nagyobb gazdasági költségek. A környezetvédelmi előírásokat egyszerűsíteni és koherens módon konszolidálni kell.

1.8.1 Elengedhetetlen a szoros összehangolás, és a különböző szinteken olyan stratégiákat és eszközöket kell kidolgozni, amelyek nemcsak egy különösen a kkv-khoz igazodó, minél világosabb, felhasználóbarát és költségkímélő környezetvédelmi politikával járnak együtt, hanem az egyszerűsítésért és az egyszerűsített igazgatási eljárásokért tett állandó erőfeszítésekkel is. A „kevesebb és hatékonyabb jogalkotás” alapelveinek olyan egységes és összefüggő környezetvédelmi előírások által kell megfelelni, amelyek az ipari szerkezetváltás megfelelő szakaszaiban jogbiztonságról és átláthatóságról gondoskodnak, emellett a természeti erőforrások és a környezet jobb védelmét, valamint a fenntartható és versenyképes technológiai innovációk világszerte alkalmazását biztosítják. A kkv-knak tudniuk kell majd fedezni a megfelelési költségeket, anélkül hogy ez aláássa versenyelőnyüket.

1.9 Az EGSZB kiemeli egy olyan hosszú távú és integrált közösségi stratégia gyors elfogadásának jelentőségét, amely az állami és a magánszektor döntéshozói számára megfelelő biztosítékot nyújt ahhoz, hogy elvégezhessék a szigorú környezetvédelmi normák betartásához szükséges technikai és szervezeti átalakításokat.

1.10 A Stabilitási és Növekedési Paktumot esetleg úgy kellene átdolgozni, hogy jobban figyelembe vegye a lisszaboni és göteborgi stratégia ökológiai fenntarthatósággal kapcsolatos céljait, ezzel is – egyértelműen, átláthatóan és a verseny torzítása nélkül – támogatva a szükséges hosszú távú állami beruházásokat, amelyeket ki kellene emelni a „költségvetési deficit” fogalmi köréből.

1.11 Fontos, hogy a tagállamok beépítsék a lisszaboni folyamatról készített éves jelentésükbe a környezetvédelem terén kidolgozott éves beruházási terveikről szóló tájékoztatást, valamint jogalkotási és pénzügyi intézkedések utólagos értékelésének eredményeit. Ezek a már rendelkezésre álló adatok pontosabban tükröznék a környezetvédelemre fordított részt, és ilyen formában szerves részévé válnának az Európai Bizottság által minden évben, a Tanács tavaszi ülésén az Európai Parlament, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság és a Régiók Bizottsága elé terjesztendő összefoglaló jelentésnek.

1.12 Az EGSZB szerint fontos, hogy a nemzeti stratégiák kiemeljék a különböző gazdasági eszközök és adópolitikai ösztönzők kedvező hatásait a környezetre. Különösen igaz ez az adózásra, amelynek területén európai szintű megoldásokra kell törekedni⁽¹⁾, és amely a következőkre van hatással:

- termelési tevékenység és foglalkoztatás,
- a természeti erőforrások hasznosítása,
- a környezetszennyezés mértéke,
- a környezetvédelem magas szintjével kapcsolatos döntések,
- a gyártással, termékekkel és szervezéssel kapcsolatos környezetvédelmi technológiákra irányuló innovációk.

1.13 Fel kell gyorsítani a mérhető és közös célok meghatározását, hogy végre lehessen hajtani az Európai Tanács tavaszi ülésén és a környezetvédelmi miniszterek ezt követő ülésén hozott igen ambiciózus döntéseket.

1.14 Az EGSZB megerősíti azt a fontos szerepet, amelyet a szociális partnereknek és a szervezett civil társadalom képviselőinek a versennyel, energiával és környezetvédelemmel kapcsolatos problémák megoldása érdekében az ágazatokon belüli és az ágazatok közötti vitákban különböző szinteken – először is európai szinten – magukra kell vállalniuk. Ezek a problémák számos iparágra jelentős hatással vannak, strukturális és átfogó változásokat követelnek – mindenekelőtt a feldolgozóiparban –, és szorosan összehangolt, integrált megközelítést tesznek szükségessé, melynek az egyszerűsítésre és a bürokrácia leépítésére irányuló állandó törekvéssel kell együtt járnia.

1.15 Az EGSZB szerint a környezetvédelmi problémák, a természeti erőforrások fenntartható hasznosítása, új, környezetbarát piaci lehetőségek teremtése, valamint az új és igényesebb munkahelyeknek a környezetvédelmi érdekeket szem előtt tartó létrehozása olyan vállalkozás- és munkavállaló-barát keretfeltételekkel kell, hogy együtt járjon, amelyek ösztönzik a vállalkozások és a munkavállalók innovációs potenciálját, valamint a piaci versenyképességhez folyamatosan szükséges gazdasági, szociális, kulturális és oktatáspolitikai erőfeszítéseket.

1.16 Ahogy az EGSZB, valamint az Európai Bizottság, a Tanács és az Európai Parlament magas szintű intézkései több alkalommal hangsúlyozták, a vállalatok gazdasági és szociális erejének felszabadítása és a munkakörnyezet, a termelési, illetve szervezeti struktúrák tartós korszerűsítésére való felhasználása érdekében mindenképpen csökkenteni kell a vállalatokra nehezedő adminisztratív és bürokratikus terhet.

⁽¹⁾ Lásd az euromatrix rendszerét: Az Európai Parlament és a Tanács 2006/38/EK irányelve (2006. május 17.) a nehéz tehergépjárművekre egyes infrastruktúrák használatáért kivetett díjakról szóló 1999/62/EK irányelv módosításáról.

1.17 Következésképpen olyan integrált és proaktív vállalati politikát kellene folytatni, melynek révén sikerül összekötni a környezetvédelmi kötelezettséget a versenyképesség fokozásával, megőrizni az élet- és a munkaminőséget, egyben növelni a foglalkoztatottak arányát, valamint biztosítani a környezettudatos és megfelelően képzett munkavállalók rendelkezésre állását. A kohézióra irányuló strukturális és regionális politikai támogatási eszközökkel összhangban, a hozzáférhetőségük megkönnyítése révén ki kell terjeszteni a kutatási, technológiai fejlesztési, innovációs, versenyképességi programokat és a LIFE+ programokat.

1.18 A tudásalapú társadalom létrehozása érdekében tett erőfeszítései során a Közösségnek ügyelnie kell arra, hogy az ökológiai szempontok – az általános iskolától kezdve egészen a szak-, a vezető-, illetve a tudományos képzésig – beépüljenek az általános és szakképzésbe.

1.19 Következésképpen tekintetbe kell venni a társadalmi, gazdasági és ökológiai szempontok nemzeti és nemzetközi hatásait, hogy a vállalatok azonos versenyfeltételek mellett mérettetszenek meg a világpiacra, és a fenntartható fejlődés vonatkozásában figyelmet kapjon a különböző országok és nagy, földrésnyi gazdasági térségek között létrejött új és fokozott kölcsönös függőség.

1.20 Európának képesnek kell lennie arra, hogy bilaterális és multilaterális szinten egységesen lépjen fel annak érdekében, hogy a WTO-ban és bilaterális szinten megvitatott megegyezésekbe a szociális dimenzió mellett egy határozott ökológiai dimenzió is beépüljön.

2. Bevezetés

2.1 2007. március 8–9-i, brüsszeli ülésén az Európai Tanács kiemelt figyelmet fordított a környezet és az éghajlatváltozás kérdéseire, és konkrét célokat tűzött ki.

2.1.1 A célkitűzés szerint a CO₂-kibocsátást az 1990-es állapothoz képest 2020-ra 20–30 %-kal, 2050-re pedig 60–80 %-kal kell csökkenteni.

2.2 A növekedésre és foglalkoztatásra vonatkozó lisszaboni stratégia megvalósításának helyzetéről szóló 2007-es éves jelentésében az Európai Bizottság az éghajlatváltozásra, az öko-innovációra, az energiahatékonyságra, a megújuló energiaforrásokra és az energiapiacokra fektette a hangsúlyt.

2.2.1 A jelentés kiemelte, hogy az elkötelezett cselekvés ezen a területen a környezetvédelmi problémák eredményes megoldásához, a természeti erőforrások fenntartható hasznosításához, valamint új munkahelyek és piaci lehetőségek teremtéséhez vezethet.

2.3 A környezetvédelemért felelős miniszterek 2007. február 20-i tanácsa hangsúlyozta, hogy a fenntartható fejlődésre vonatkozó átdolgozott EU-stratégia és a növekedésre és foglalkoztatásra vonatkozó lisszaboni stratégia kiegészítik egymást, és a lisszaboni stratégia jelentős mértékben hozzájárul a legfontosabb célt képviselő fenntartható fejlődéshez. Ezen túlmenően ismételt utalt rá, hogy milyen fontos a fokozott környezetvédelem, amely a fenntartható fejlődés egyik alappilléreinek tekintendő, és hogy az ökológiai szempontokat minden politikaterületbe be kell építeni.

2.4 A szükséges alkalmazkodási időszakokat megfelelően figyelembe vevő, illetve a hatékonyabb jogalkotás elveit, valamint a jogszabályok és az igazgatási eljárások egyszerűsítését szem előtt tartó, jól átgondolt környezetvédelmi politika az öko-innováció aktív támogatása és a hatékony erőforrás-felhasználás révén előremutató módon járulhat hozzá a versenyképességhez, a növekedéshez és a foglalkoztatáshoz. Nem szabad elcsúsztatni a jogszabályok kiigazítását, mert ez az érvényben lévő előírások állandó módosításához vezet.

2.5 A Tanács arra kérte az Európai Bizottságot, hogy mihamarabb terjesszen elő egy zöld könyvet a környezeti kérdések kezelését szolgáló, piacra épülő eszközökről. A zöld könyvben új, költséghatékony környezetpolitikai eszközöket kell bemutatni, amelyek a tagállamokban a jogszabályokkal és a pénzügyi ösztönzőkkel együtt alkalmazandók majd. Fontos, hogy az intézkedések ne torzítsák a piacot, minden gyártási ágazatban a környezethatékonyságot célozzák, és biztosítsák, hogy a helyi gondokra helyi megoldások szülessenek.

2.5.1 Az EGSZB hangsúlyozta: „Annak érdekében azonban, hogy a fenntartható fejlődés stratégiája valóban gondolatébresztőként szolgálhasson, a stratégiát konkrét, mérhető célokra és elvárásokra építve, szigorú elemzés alapján kell a gyakorlatba átültetni. Igaz ugyan, hogy [a fenntartható fejlődés uniós stratégiája] számos célt és intézkedést tartalmaz, de nem társít ezekhez adatokat és tendenciákat vizsgáló kvantitatív elemzést vagy kérdésekkel és problémákkal foglalkozó kvalitatív elemzést”⁽²⁾.

2.6 Ezért az EGSZB és a CCMI számos ide vonatkozó vélemény révén szerzett tapasztalatának ismeretében a CCMI-nek feltétlenül foglalkoznia kell az európai környezetvédelmi előírások ipari szerkezetváltásra gyakorolt hatásainak átfogó témájával.

2.7 A versenyügyekért felelős miniszterek 2006. december 4-i tanácsa kiemelte, mennyire fontos a (mindenekelőtt ipari) öko-innováció, a versenyképesség, valamint a kutatás és fejlesztés ambiciózus támogatása. Ennek során a vezető piacok lehetőségeit teljes mértékben ki kellene használni, például a következő területeken:

- fenntartható és biztonságos, kevés környezeti hatással járó technológiák,
- a termékek környezetbarát tervezése (ökodizájn),
- megújuló energiahordozók,
- energiahatékonyság és a természeti erőforrások kímélete,
- vízellátó szolgáltatás.

Ezeket a területeket ki kellene egészíteni az anyagfelhasználás hatékonyságával⁽³⁾.

2.7.1 A cél az, hogy Európa élenjáró szerephez jusson az öko-innováció terén, és az energiahatékonyság vonatkozásában világviszonylatban vezető helyet töltsön be.

⁽²⁾ Feltárási vélemény (NAT/348), előadó: Lutz RIBBE. (HL C 168., 2007.7.20.).

⁽³⁾ Vélemény (CCMI/029): A fenntartható fejlődés mint az ipari szerkezetváltás motorja. (HL C 318., 2006.12.23.).

2.8 A CCMI az elmúlt években *Az ipari szerkezetváltás: mérleg és kilátások – áttekintés és A fenntartható fejlődés mint az ipari szerkezetváltás motorja* című, az EGSZB által 2003. szeptember 25-én, illetve 2006. szeptember 14-én elfogadott két véleményében ⁽⁴⁾ behatóan foglalkozott a kereslet megfékezését szolgáló intézkedésekkel. Elsősorban egy olyan fejlődés dinamikájának vizsgálatát célozta, „amely a jelenlegi szükségleteket úgy elégíti ki, hogy nem veszélyezteti a jövőbeli nemzedékek szükségleteinek biztosítását” ⁽⁵⁾.

2.9 Jelen saját kezdeményezésű vélemény ellenben az ökológiailag fenntartható termelési módszerek kínálatának szemszögéből veszi nagytit alá a témát. Elemzi az európai környezetvédelmi előírásokat, amelyek drasztikus – és mindenekelőtt a termékek, az eljárások és a szolgáltatási kínálat tekintetében egyre növekvő mértékű – hatással vannak a gyártási és forgalmazási ágazat működési módjára.

2.10 Az integrált termékpolitika (*Integrated Product Policy*, IPP) – ha már meghatározták és operatív következményeit értékelték – a fenntartható fejlődésre vonatkozó közösségi stratégia szerves része lesz. Minden termék hat a környezetre a termelés, a használat vagy a hulladékkezelés során. A szolgáltatásokra ugyanez érvényes. Az EU a környezetvédelmi címkézéssel, a közösségi környezetkezelési és környezetvédelmi hitelesítési rendszerrel (*Eco-Management and Audit Scheme*, EMAS), önkéntes megegyezésekkel és hasonló intézkedésekkel igyekszik rávenni a gazdasági szereplőket és a civil társadalmat arra, hogy elkötelezzék magukat a környezetvédelem mellett.

2.11 Az eredményes környezetvédelem érdekében pontosan fel kell mérni, milyen környezeti következményekkel járnak az emberek döntései és tevékenységei. A környezeti hatások a köz- és a magánszféra projektjeit környezeti szempontból vizsgáló rendszerrel előzetesen vagy a tagállamokban – az érintett felek közreműködésével végzett környezeti ellenőrzések révén – utólag tanulmányozhatóak.

2.11.1 Hasonló figyelemben kell részesíteni a fenntartható iparpolitikát és fogyasztói magatartást.

2.12 Ma már a természetvédelmi területek és a vizek károsítása, valamint a talajszennyezés is szankciókat von maga után. A „szennyező fizet” elv a környezeti felelősségről szóló irányelv 2004. évi elfogadásával konkrét formát öltött, aminek következtében a szennyezőt pénzügyileg felelőssé lehet tenni a környezeti károk helyreállításáért. Ezen túlmenően európai jogszabályok készültek a hulladékfeldolgozásról, a csomagolásokról, a zajvédelemről, a víz- és levegőszennyezésről, az éghajlatváltozásról, a technológiai és természeti kockázatokról, valamint a veszélyes anyagokkal kapcsolatos balesetekről ⁽⁶⁾.

2.13 Az egyre inkább globalizált piacon igen jelentős cél a környezetvédelmi követelményeknek a terméktervezésbe történő

szisztematikus bevonása ⁽⁷⁾ annak érdekében, hogy a termék életciklusának minden szakaszában csökkenjenek a környezetre gyakorolt káros hatások. A téma egyértelmű európai jogszabályok tárgyát képezi, és az Európai Unió hatodik környezetvédelmi cselekvési tervének (2002–2012) egyik prioritása. Ez a program hét tematikus stratégia ⁽⁸⁾ kidolgozásáról és végrehajtásáról rendelkezik, amelyekről az EGSZB már megfogalmazta véleményét, és amelyek általában és konkrétan is a gyártási és forgalmazási rendszert érintik.

2.14 A CCMI teljes mértékben támogatja a célt, mely szerint a terméktervezés során, illetve a gyártási és forgalmazási folyamatokban kezdettől fogva figyelembe kell venni a környezetvédelmi követelményeket, amennyiben ez a lisszaboni stratégia szerves részeként történik annak érdekében, hogy az átalakulóban lévő európai ipar újra versenyképes legyen, nemcsak a fenntartható és koherens fejlődés tekintetében, hanem egyszerűsítés és ésszerűsítés révén is, hogy csökkenjenek a vállalatok, különösen a kisebb vállalkozások műszaki és adminisztratív ráfordításai.

2.15 Az energiateljesítményű termékek tervezésére, fejlesztésére, forgalmazására és hulladékként való feldolgozására irányuló környezetvédelmi követelmények figyelembevételét célzó intézkedések koherens keretének megállapítása a belső piacon szabad forgalomban lévő termékek több mint 70 %-ára kihat ⁽⁹⁾. Ez a keret nem korlátozódik az energiateljesítmény szempontjaira: magában foglalja a környezetre gyakorolt hatások minden tényezőjét (szilárd vagy gáz halmazállapotú részecskék kibocsátása, zajkibocsátás, elektromágneses sugárzás stb.).

2.16 A gyártási és forgalmazási folyamatokat azonban számos környezetvédelmi előírás is befolyásolja, ami az EU-ban a termékgyártás és a szolgáltatásvégzés módjainak gyökeres megváltozásához vezet. Ezeknek az előírásoknak átláthatónak kell lenniük, emellett egyszerűsíteni és konszolidálni kell őket. A Közösség környezetvédelmi politikai elkötelezettsége ugyanis horizontálisan minden egyéb politikaterületre kihat, a műszaki szabványozással vagy a vegyi anyagok szabályozásával (REACH-rendelet) kapcsolatos politikai intézkedésekre éppen úgy, mint a foglalkoztatáspolitikai lépésekre vagy a belső piaccal, illetve az áruk és szolgáltatások forgalmával kapcsolatos intézkedésekre.

2.17 Az intézkedések megvalósítása során figyelembe kell venni a kísérőjelenségek hatásait. Ezek a jelenségek ugyanis gyakran beszűkítik a legfontosabb célok hatókörét ⁽¹⁰⁾, és a gazdaságot akaratlanul is komoly következményekkel sújthatják, ha az integrált kereten belül nem kerül sor összesített értékelésre ⁽¹¹⁾.

⁽⁷⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2005/32/EK irányelve (2005. július 6.) az energiateljesítményű termékek környezetbarát tervezésére vonatkozó követelmények megállapításának kereteiről, valamint a 92/42/EGK tanácsi, illetve a 96/57/EK és a 2000/55/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv módosításáról.

⁽⁸⁾ A stratégiák a következőkre vonatkoznak:

- levegőszennyezés,
- tengeri környezet,
- a természeti erőforrások hatékony hasznosítása,
- a hulladékezelés megelőzése és hulladék-újrafeldolgozás,
- talajvédelem,
- növényvédő szerek alkalmazása,
- városfejlesztés.

⁽⁹⁾ Lásd a 2005/32. sz. irányelvet.

⁽¹⁰⁾ Lásd: TEN/274, előadó: Edgardo Maria IOZIA és TEN/287, előadó: Josef ZBORIL.

⁽¹¹⁾ Vélemény (TEN/287): *Jelentés a bioüzemanyagok terén elért haladásról*, előadó: Edgardo Maria IOZIA.

⁽⁴⁾ (CCMI/002) és (CCMI/029). (HL C 318., 2006.12.23.).

⁽⁵⁾ (CCMI/029), B. pont. (HL C 318., 2006.12.23.).

⁽⁶⁾ A Tanács 96/82/EK irányelve (1996. december 9.) a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek kockázatainak kezeléséről (Seveso-II-irányelv).

3. A Közösség jelenlegi környezetvédelmi politikai kerete

3.1 A környezetvédelmi politika napjainkban a kormányzatok és gazdasági döntéshozók előtt álló egyik legfontosabb társadalmi kihívás. A környezetvédelmi problémák nemzetközi szintű kezelésének akadozása nem szolgálhat többé mentségül a fenntartható fejlődés megvalósításához szükséges jogszabályi és magatartásbeli változások halogatására. A fenntartható fejlődés globális kihívás, amellyel partnereink a világon mindenütt szembeülnek.

3.2 Az EGSZB szerint ⁽¹²⁾ a fenntartható fejlődés nagyobb jólétben élő és igazságosabb társadalomhoz vezet, amely garancia a tisztább, biztonságosabb és egészségesebb, nemzedékiünknek, gyermekeinknek és azok gyermekeinek jobb élet- és munkakörülményeket kínáló környezet megteremtésére. Ehhez azonban az EU stratégiáinak és eszközeinek jobb összehangolására van szükség, hogy proaktív és bürokrácia mentes környezet jöhessen létre, amely számol az ipari szerkezetváltás gazdasági és társadalmi dimenziójával, és erősíti a vállalatok versenyképességét a globális környezetben.

3.3 Ahogyan azt az EGSZB már korábban is hangsúlyozta, a gazdasági növekedés, valamint a társadalmi és ökológiai fenntarthatóság összeegyeztetéséhez elengedhetetlen a tudományos és technikai előrelépés: „A tudományos és műszaki csúcsteljesítmény és annak versenyképes gazdasági erőként történő alkalmazása döntő feltétele annak, hogy biztosítsuk jövőnket – például az energiával és az éghajlattal kapcsolatos problémák vonatkozásában –, megőrizzük és javítsuk jelenlegi pozíciónkat a globális környezetben, illetve hogy veszélyeztetés helyett inkább tovább építhessük az európai szociális modellt” ⁽¹³⁾.

3.4 Az Európai Közösség kutatási, technológiafejlesztési és demonstrációs tevékenységekre vonatkozó hetedik keretprogramja (2007–2013) egyértelmű elsőbbséggel kezeli a környezetvédelem kérdéskörét. Ennek vonatkozásában az EGSZB a következőket emelte ki: „A mostani és jövőbeli generációk életminősége és életfeltételei szempontjából a környezetvédelem alapvető fontosságú. Az ehhez kapcsolódó antropogén vagy természeti eredetű problémák felismerése és megoldása különösen ambiciózus cél, amely létfontosságú lehet. Ez a feladat szorosan összekapcsolódik a legkülönbözőbb kutatási és politikai területek kérdéseivel: a gazdaság-, energia-, egészség- és agrárpolitikával, beleértve a felügyeleti feladatokat, valamint globális szempontok miatt a nemzetközi megállapodásokat is” ⁽¹⁴⁾.

3.4.1 Az európai technológiai platformok ⁽¹⁵⁾ fontos eszközök Európa innovatív potenciáljának kibontakoztatására. A platformokat a környezetvédelmi technológiákra vonatkozó cselekvési terv egészíti ki, amely a „vezető piacokkal” foglalkozik.

3.4.2 A feldolgozóipar továbbra is fontos lesz Európa gazdasági tevékenysége számára – feltéve, hogy jövőbeli fejlődését

folyamatosan az életminőség megőrzésével és a környezetvédelemmel kapcsolatos új kritériumokhoz igazítja, és ennek során mindig szem előtt tartja a természeti erőforrások fenntartható kezelését, azáltal hogy

- új üzleti modelleket dolgoz ki,
- komoly többletértékkel rendelkező termékeket és szolgáltatásokat kínál,
- fejlett ökotecnológiai eljárások alkalmazásával színvonalas ipari technológiát képvisel,
- új produktív technológiák és ismeretek alapján határoz meg ökológiai és technológiai normákat,
- korszerűsíti a kutatási és technológiafejlesztési modelleket és a képzési infrastruktúrákat, beépítve az új környezetvédelmi kritériumokat,
- környezetbarát beszerzési eljárást dolgoz ki,
- a cselekvési tervnek ⁽¹⁶⁾ megfelelően megkeresi a környezetvédelmi technológiák finanszírozásának új formáit,
- gondoskodik a kutatás és a technológiai-normatív szabványok jobb alkalmazásáról.

3.5 **A 2007 és 2013 közötti időszakra szóló** – összesen 308 milliárd eurós keretű – **kohéziós politikai eszközök** az elsődleges célok között is kiemelt helyen kezelik a fenntartható fejlődést, és a társadalmi és ökológiai dimenzió közötti szinergiák ösztönzését szolgálják: „A fenntartható fejlődés előmozdítására tekintettel a programok és a projektek előkészítése során figyelembe kell venni a környezetvédelmet” ⁽¹⁷⁾.

3.5.1 Az EFRA EU-szerte támogatja a regionális fejlesztésre, a gazdasági átalakulásokra, a versenyképesség javítására és a területi együttműködésre irányuló programokat. Finanszírozza továbbá a környezetvédelmet, a kutatást és a veszélyelhárítást ebben a fontos ágazatban – mindenekelőtt a legkevésbé fejlett régiókban.

3.5.2 A Kohéziós Alap hozzájárul a környezettel és a transzeurópai közlekedési hálózatokkal kapcsolatos intervenciókhoz. Az alapok eszközeit jelenleg azokban az országokban használják fel, amelyek bruttó hazai terméke (GDP-je) nem éri el a közösségi átlag 90 %-át ⁽¹⁸⁾, mindazonáltal a vasúti közlekedés forrásellátása – a közúti közlekedéséhez képest – szűkös, ami károsan hat a környezetre és az életminőségre.

3.5.3 Tervezik a kohéziós kiadások közös témáknak megfelelő átalakítását. Ilyen téma lesz a kutatás és technológiai fejlesztés, az innováció és vállalkozói kezdeményezés, az információs társadalom, a közlekedés, az energia – beleértve a megújuló energiahordozókat is –, a környezetvédelem, valamint a humán erőforrással és a munkaerő-piaci politikával összefüggő kérdéskör.

⁽¹²⁾ (HL C 117., 2004.4.30.): A fenntartható fejlődési stratégiáról.

⁽¹³⁾ Vélemény (HL C 325., 2006.12.30.): *Európa kutatási, fejlesztési és innovációs potenciáljának felszabadítása és erősítése*, előadó: Gerd WOLF.

⁽¹⁴⁾ (HL C 185., 2006.8.8.) A hetedik keretprogram (2007–2013) egyedi programjairól, előadó: Gerd WOLF és Antonello PEZZINI.

⁽¹⁵⁾ Az európai technológiai platformok (ETP) informális magán szervezetek, amelyek összegyűjtik az adott ágazatra vagy területre irányuló technológiai fejlesztés tekintetében hasonló elképzelést és megközelítést képviselő érintett szereplőket (*stakeholders*). Olyan stratégiai kérdéseket helyeznek a középpontba, amelyeknél az EU jövőbeli növekedése, versenyképessége és fenntarthatósága a technológiai haladásban tett jelentős lépésektől függ. 2007 elején 31 EPT működött. – Lásd: *Third Status Report on European Technology Platforms – At the Launch of FP7* [Harmadik helyzetjelentés az európai technológiai platformokról – Állapotuk a hetedik keretprogram elindulásakor], Európai Bizottság, 2007. március.

⁽¹⁶⁾ *A fenntartható fejlődést szolgáló technológiák ösztönzése – Cselekvési terv az Európai Unióban alkalmazandó környezetvédelmi technológiáért*, COM(2004) 38 final. (Magyar nyelven nem érhető el.)

⁽¹⁷⁾ A Tanács 2006/702/EK határozata (2006. október 6.) a kohézióra vonatkozó közösségi stratégiai iránymutatásokról.

⁽¹⁸⁾ A Tanács 1084/2006/EK rendelete (2006. július 11.) a Kohéziós Alap létrehozásáról és az 1164/94/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről, 2. cikk és az utána következő cikkek.

3.5.4 Az EGSZB egyébként utal arra, hogy „[a] **strukturális alapok és a Kohéziós Alap** a lisszaboni stratégiát már korán és összes dimenziójában megjelenítette: növekedés, kohézió, foglalkoztatás és a munkahelyek minősége, környezeti fenntarthatóság. Hozzájárultak az európai szociális modell megszilárdításához” ⁽¹⁹⁾.

3.5.5 A versenyképességi és innovációs keretprogram (2007–2013), amelyet az EGSZB rendkívül kedvezően fogadott ⁽²⁰⁾, magában foglalja többek között az **Intelligens energia – Európa** programot, amelynek célja, hogy az energiaágazatban támogassa a fenntartható fejlődést, továbbá javítsa az energiahatékonyságot és az ellátás biztonságát, és ösztönözze a megújuló energiákat. A **LIFE+** pénzügyi eszköz – habár forrásai túlságosan szűkösek ⁽²¹⁾ – az innovatív stratégiák és eszközök fejlesztéséhez és demonstrációjához, a fejlesztésre, minősítésre, nyomon követésre és értékelésre irányuló tudásalap megszilárdulásához, a képességfejlesztéshez, a legjobb gyakorlatok átadásához, a környezetvédelemmel kapcsolatos igazgatási gyakorlat javításához, a tájékoztatáshoz és a környezetvédelmi kérdések tudatosításához kíván hozzájárulni.

3.5.6 Megemlítendő továbbá az **EKB** által a környezetvédelmi projekteknek biztosított egyedi finanszírozás, amelyre az EGSZB már korábbi véleményeiben utalt. Ezek tették ki az egyedi pénzügyi támogatások összességének (az Európai Unióban 2005-ben 10,9 milliárd EUR) egyharmadát.

3.5.7 Az EGSZB kiemelte, hogy „[egy] a maihoz hasonló, a globális verseny előtt nyitott környezetben a szociálisan felelős területfejlesztést célzó irányítási stratégiának biztosítania kell a gazdasági fejlesztés és a magas szociális minőség tartósságát”, lehetővé téve „a fejlesztés környezeti és szociális fenntarthatóságának magas szintjei[t], mind a gyártás, mind pedig a fogyasztás szintjén” ⁽²²⁾.

3.5.8 Az EGSZB egyébiránt úgy véli, hogy – mivel a CO₂-kibocsátások 40 %-áért a városok felelősek – a várostervezési politikát prioritásnak kell tekinteni, „[a] városon belüli levegőtisztaság EU-s célértékeinek és előírásainak betartása [...]” érdekében is ⁽²³⁾.

3.6 Ki kell ugyanakkor emelni, hogy a **környezetvédelmi téren nyújtott állami támogatásokról** szóló jogszabályok, amelyekről az EGSZB már megfogalmazta véleményét ⁽²⁴⁾, három fontos támogatási módot különböztetnek meg:

- működési támogatások, amelyeket a hulladékgazdálkodáshoz és az energiatakarékossághoz biztosítanak,

⁽¹⁹⁾ Vélemény (HL C 93., 2007.4.27.), előadó: Olivier DERRUINE.

⁽²⁰⁾ Vélemény (HL C 65., 2006.3.17.), előadó: Bernhard WELSCHKE és Lucia FUSCO.

⁽²¹⁾ Vélemény (HL C 255., 2005.10.14.), előadó: Lutz RIBBE.

⁽²²⁾ Vélemény (HL C 318., 2006.12.23.): Az ipari szerkezetváltás területi irányítása: a szociális partnerek szerepe és az innovációs és versenyképességi keretprogram hozzájárulása, előadó: Antonello PEZZINI, társelőadó: Enrico GIBELLIERI.

⁽²³⁾ Vélemény (HL C 168., 2007.7.20.): Közlekedés a városi és nagyvárosi területeken, előadó: Lutz RIBBE.

⁽²⁴⁾ Vélemény (HL C 318., 2006.12.23.) az állami támogatásokra vonatkozó jog reformjáról, előadó: Antonello PEZZINI. Lásd főként a 3.10. pontot: A környezetvédelmi támogatások esetében a környezetvédelem céljára nyújtott állami támogatások közösségi szabályozása 2007-ig marad érvényben. „Ebben az esetben is fontos a lisszaboni stratégia által kitűzött célok követése, megkönnyítve a CO₂ - kibocsátáskereskedelem rendszerének kialakítását (ETS National Allocation Plans), a Kiotói Jegyzőkönyvben megszabott célkitűzések keretében”.

- kkv-knak biztosított támogatások a környezetvédelmi támogató és tanácsadó tevékenységekhez ⁽²⁵⁾,

- támogatások a környezetvédelmi célok elérése, a környezet-szennyezés és a káros anyagok csökkentése vagy felszámolása, valamint a környezetbarát gyártási eljárásokra való átállás érdekében szükséges beruházásokhoz.

Ezt a szabályozást 2007 végéig át kell dolgozni.

3.7 Az EGSZB szerint sürgősen szükség van a következőkre:

- a kibocsátáskereskedelem javítása és támogatása ⁽²⁶⁾,
- a szén-dioxid megkötésének és tárolásának kidolgozása,
- a közlekedés által okozott kibocsátások csökkentése,
- összpontosítás a fenntartható fejlődésre,
- a jobb fogyasztói tájékoztatásból és az épületek energiafogyasztásáról szóló iránymutatások, valamint az energiafogyasztók jogairól szóló jövőbeli európai Charta ⁽²⁷⁾ alkalmazásából adódó energiamegtakarítás lehetőségének vizsgálata.

3.7.1 Az üzemanyag-hatékonyság terén elért eredményeket végül részben meghiúsította az áru- és személyszállítás növekedése, ami az üvegházhatású gázok kibocsátásának nettó növekedéséhez vezetett (lásd az *International Climate Change Partnership – Európai Környezetvédelmi Ügynökség adatbankját*) ⁽²⁸⁾. Helyi szinten továbbra is komoly gondok észlelhetők, melyek közül kiemelendő a közlekedés túlterheltsége, a zajszennyezés, a finompor-kibocsátás, habár a filtertechnológia fejlődése jó jövőbeli eredményekkel kecsegtet ezen a téren ⁽²⁹⁾.

3.8 **A szabályozások és jogszabályok** átültetése a környezetvédelem területén sem tűnik kielégítőnek, ha a legutóbbi, 2007 februárjában közreadott belső piaci eredménytáblát nézzük, amely szerint a belső piaci előírásokat leggyakrabban a környezetvédelem területén szegik meg. E szabálysértések időközben az összes szabálysértés 18 %-áért felelősek, az energia és a közlekedés területén tapasztalt szabálysértésekkel együtt pedig az összes szabálysértés mintegy harmadáért ⁽³⁰⁾.

⁽²⁵⁾ Lásd a 2007. október 8-i, COM (2007) 379 sz. dokumentumot, különösen az 5.2., 5.3., 5.4., 5.5. pontokat.

⁽²⁶⁾ Vélemény (HL C 221., 2003.9.17.) a következő tárgyban: *Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelv az üvegházhatású gázok kibocsátására vonatkozó kvótákkal való kereskedelem Közösségen belüli rendszeréről és a 96/61/EK tanácsi rendelet módosításáról* (COM(2001) 581 final – 2001/0245 (COD)), HL C 221., 2002.9.17., 27–30. o. (Magyar nyelven nem érhető el.)

⁽²⁷⁾ COM(2007) 386, az EGSZB (a TEN szekció) éppen most készít véleményt a dokumentum tárgyában.

⁽²⁸⁾ Vélemény (HL C 80., 2004.3.30.): *Projekthez kötődő mechanizmusok – Kiotói jegyzőkönyv (II)*, előadó: An LE NOUAIL MARLIÈRE. (Magyar nyelven nem érhető el.)

⁽²⁹⁾ (HL C 318., 2006.12.23.) A városi környezetre vonatkozó tematikus stratégia, előadó: Antonello PEZZINI.

⁽³⁰⁾ Siehe Binnenmarktanzeiger, Ausgabe 15 bis, Dezember 2006, S. 21. Lásd: Belső piaci eredménytábla, 15 bis kiadás (2006. december), 21. o. http://ec.europa.eu/internal_market/score/docs/score15bis/score15bis_en.pdf, szabálysértési eljárások az egyes ágazatokra lebontva, 16. ábra: A „környezetvédelem”, az „energia és közlekedés” és az „adózás és vámunió” felelős a szabálysértési eljárások feléért.

3.8.1 Az első olyan közösségi jogi aktus, amelynek egyik fő célja a „szennyező fizet” elv alkalmazása, a környezeti károk elkerülésére és helyreállítására vonatkozó környezeti felelősségről szóló, 2004. április 21-i 2004/35/EK irányelv, melyet az EGSZB is támogatott ⁽³¹⁾, mivel a környezeti károk elkerülését, illetve az eredeti állapot helyreállítását célozza.

3.8.2 Egyéb okok mellett a szabályozások, az előírások és az adminisztrációs eljárások javítása, egyszerűsítése és ésszerűsítése érdekében 2006 januárjában megkezdtek egyes jogszabályok átdolgozását. Többek között a következő dokumentumokról van szó:

- a **2002/95/EK irányelv (RoHS irányelv)**, amely az ólom, a higany, a kadmium, a hat vegyértékű krómvegyületek és egyes égésgátlók elektromos és elektronikus berendezésekben való alkalmazásának tilalmáról és korlátozásáról rendelkezik,
- az elektromos és elektronikus berendezések hulladékairól szóló **2002/96/EK irányelv** (az úgynevezett WEEE irányelv), amelynek célja, hogy a hulladékká vált berendezések és alkatrészek újrahazsínósítására és újrafeldolgozására irányuló stratégiák révén elkerülje és csökkentse a tárolókba kerülő hulladékot,
- a környezetszennyezés integrált megelőzéséről és csökkentéséről szóló **IPPC irányelv (Integrated Pollution and Prevention Control)**,
- a **hulladékokról szóló irányelv** ⁽³²⁾, amely három korábbi irányelvet von össze.

3.8.3 Az EGSZB szerint ez komoly lehetőséget kínál a gyártóknak arra, hogy környezetbarátabb termékek és gyártási eljárások segítségével beépítsék vállalkozási stratégiájukba az ökológiai szempontokat, és új felvevőpiacokat tárjanak fel.

3.8.4 Ahogy azt az EGSZB idevonatkozó véleményében hangsúlyozta ⁽³³⁾, az integrált termékpolitika (IPP) stratégiája terén különös jelentőséget kell tulajdonítani az energiafelhasználó termékek környezetbarát tervezéséről szóló 2005/32/EK keretirányelvnek, amely – legyen szó akár fosszilis, akár elektromos energiáról – minden energiafelhasználó berendezésre kiterjed, és amelynek célja, hogy számos ipari ágazat vonatkozásában létrehozza a környezetvédelmi szempontok terméktervezés során való figyelembevételének jogi keretét.

3.8.5 A vegyi anyagok regisztrálásáról, értékeléséről, engedélyezéséről és korlátozásáról szóló 1907/2006/EK rendelet, ismertebb nevén a REACH (Registration, Evaluation and Authorisation of Chemicals) mintegy negyven előírás helyébe lépve az összes vegyi anyag számára egységes rendszert hoz létre. Az EGSZB korábban hangot adott megütközésének a rendelet és az átfogó technikai mellékletek bonyolultságával kapcsolatban ⁽³⁴⁾.

3.9 Az **önkéntes intézkedésekhez** hatékony eszközöket dolgoztak ki a környezetvédelmi meggyezésektől kezdve az európai ökocímkerendszeren keresztül egészen a közösségi környezetkezelési és környezetvédelmi hitelesítési rendszerig (EMAS). Ehhez jönnek még a vállalatok társadalmi felelősségével és a szociálisan felelős térség kiépítésével kapcsolatban javasolt előírások.

⁽³¹⁾ Vélemény (HL C 241., 2002.10.7.), előadó: María Candelas SÁNCHEZ MIGUEL, HL C 241., 2002.10.7.

⁽³²⁾ COM(2005) 667 final.

⁽³³⁾ Előadó: Antonello PEZZINI. (HL C 117., 2004.4.30.).

⁽³⁴⁾ Előadó: Paolo BRAGHIN. (HL C 294., 2005.11.25.).

3.9.1 A **környezetvédelmi megállapodásokról** szóló, 2002 júliusában előterjesztett európai bizottsági cselekvési terv ⁽³⁵⁾ – amelyről az EGSZB véleményt dolgozott ki ⁽³⁶⁾ – a liszaboni Európai Tanács Stockholmban, Laekenben és Barcelonában megerősített megbízásának megfelelően a szabályozási keret egyszerűsítését szolgáló további koordinált intézkedések stratégiáját tűzte ki célul, hogy garantálja a jogbiztonságot, a gazdasági szereplőknek pedig több rugalmasságot tegyen lehetővé.

3.9.2 Az Európai Bizottság egyébként már 1996-ban bevezetett bizonyos önkéntes környezetvédelmi megállapodásokat – például önszabályozó és együtszabályozó eszközöket –, amelyek előnye, hogy kihasználják az ipar előretökintő megközelítését, és a problémákra hatásos, megfelelő megoldásokat szolgáltatnak. Ezek az eszközök gyorsabban bevezethetők, és jelentősen javítják a jogalkotási folyamatokat annak érdekében, hogy azok kevésbé összetettek, rugalmasabbak és az uniós polgárok számára könnyebben érthetőek legyenek. Emellett ösztönzik az önkéntes környezetvédelmi megállapodások közösségi szinten történő megkötését ⁽³⁷⁾.

3.9.3 Az EGSZB ebben az összefüggésben kiemeli, hogy az Európai Bizottságnak mindig mérlegelnie kellene, vajon a kitűzött célok eléréséhez valóban szükség van-e jogi keretre, és nem lenne-e elegendő az önszabályozás vagy az együtszabályozás. Az EGSZB szerint a különféle opciók közül azt kellene kiválasztani, amellyel ugyanazokat a célokat kisebb költségek és kevesebb adminisztrációs ráfordítás mellett lehet elérni, és amely optimális átláthatóságot és az érintett felek minél szélesebb körű részvételét biztosítja ⁽³⁸⁾.

3.9.4 Az **európai ökocímkerendszert** a vállalatok az 1980/2000/EK rendelet értelmében kérvényezhetik meg annak érdekében, hogy az azonos kategóriába tartozó egyéb termékeknel kevesebb környezeti hatást okozó termékek támogatását, a fogyasztók pedig világos, tudományosan alátámasztott terméktájékoztatót kapjanak. A rendszer lehetséges sikerét csak a közösségi címkézés és a további, országos ökocímkek ellenőrzetlen terjedése áshatja alá. „Megütközést okoz a különféle környezetvédelmi címkézési rendszerek (köztük a környezetvédelmi nyilatkozatok és öntanúsítások) engedélyezésére való utalás, mivel ez azt jelentené, hogy az adatok helyességének ellenőrzésére tagállami szinten további eszközöket és ellenőrzési módokat kellene létrehozni. Ebben az összefüggésben a GSZB az ökocímkeről szóló új rendelethez kidolgozott véleményében ⁽³⁹⁾ a környezetvédelmi jelzések »elburjánzása« ellen foglalt állást, mivel ezek összezavarják a fogyasztót, és időnként megtevesztők” ⁽⁴⁰⁾.

3.9.5 Az EGSZB kedvezőbben értékelte a szervezetek önkéntes részvételét a közösségi környezetkezelési és környezetvédelmi hitelesítési rendszerben (EMAS) ⁽⁴¹⁾, és az EMAS-címkézést „hasznos eszköznek tartja az elsődleges cél követésére, azaz

⁽³⁵⁾ COM(2002) 412 final, *Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the Economic and Social Committee and the Committee of the Regions – Environmental Agreements at Community Level – Within the Framework of the Action Plan on the Simplification and Improvement of the Regulatory Environment.* (Magyar nyelven nem érhető el.)

⁽³⁶⁾ (HL C 61., 2003.3.14.) Előadó: GAFO FERNÁNDEZ. (Magyar nyelven nem érhető el.)

⁽³⁷⁾ HL C 61., 2003.3.14.

⁽³⁸⁾ CESE 562/2007. sz. feltáró vélemény – INT/347: A gépgyártás szabályozási környezetének egyszerűsítése – előadó: Edgardo Maria IÓZIA

⁽³⁹⁾ HL C 296., 1997.9.29., 77. o. (Magyar nyelven nem érhető el.)

⁽⁴⁰⁾ CESE 925/2001. sz. vélemény, előadó: Antonello PEZZINI. (Magyar nyelven nem érhető el, az idézet nem hivatalos fordítás.)

⁽⁴¹⁾ (HL C 258., 1999.9.10.) előadó: Antonello PEZZINI (magyar nyelven nem érhető el), valamint CESE 1160/2006. sz. vélemény: *Válasz az éghajlatváltozás kihívásaira – a civil társadalom szerepe*, előadó: Ernst Erik EHNMARK.

a jövőképes termékminták és fogyasztói szokások támogatására (fenntartható fejlődés), valamint arra, hogy elismerjük és jutalmazzuk azokat a szervezeteket, amelyek túlhaladják a jogszabályi előírások teljesítésén, és folyamatosan javítják környezeti teljesítményüket ⁽⁴²⁾. Az EMAS alkalmazásával az egyes szervezetek és intézmények konkrét módokat találnak arra, hogy mérvék és csökkentsék a különféle tevékenységek (pl. energia- és anyagfelhasználás, illetve személyautóval, vasúton vagy repülővel való utazás) környezeti hatásait ⁽⁴³⁾.

3.9.6 A **vállalkozások társadalmi felelősségével** kapcsolatban az EGSZB már több ízben hangsúlyozta ⁽⁴⁴⁾, hogy ez „fontos hozzájárulás a Lisszabonban meghatározott stratégiai cél eléréséhez”, és az EGSZB szerint nem szemlélhetjük elszigetelve a szociálisan felelős térség fogalmától és az ipari szerkezetváltás területi irányításától, amely „új vállalkozások alapítása és a meglévők fejlesztése, továbbá új szakmai profilok, valamint a nagyobb mértékű és jobb foglalkoztatás révén” történik, „megőrizve a tudásalapú gazdaság felé orientálódó európai szociális modellt” ⁽⁴⁵⁾, „a gazdasági és ipari szerkezetátalakítások során a környezet védelmének optimalizálását” ⁽⁴⁶⁾ támogató integrált területi megközelítés segítségével. A 2000–2005 közötti időszakban a környezetvédelmi kiadások az EU-ban a nettó ipari termék értékének mintegy 1,7 %-át kitevő éves átlagot érték el ⁽⁴⁷⁾.

3.9.7 Az EGSZB több ízben foglalkozott a **környezetvédelmi szempontoknak az európai szabványokba való integrálásával** ⁽⁴⁸⁾. Meggyőződésének adott hangot azzal kapcsolatban, hogy a szabványosítási folyamatot további akadályoztatás nélkül fel kell gyorsítani, ezáltal biztosítva a belső piac minden területén – így a környezetvédelem területén is – a fejlődést és a jó minőséget. A cél a hatékony, költségkímélő és bürokrácia-mentes szabványosítási folyamat, előkészítő intézkedésként pedig a tagállamok intézményi kapacitásának kiépítése.

3.9.8 Az EGSZB ebben az összefüggésben megerősíti, hogy a **kötelező környezetvédelmi előírásoknak és az önkéntes technikai szabványoknak** – fokozott környezet- és minőségtudatosságból kiindulva – **ki kell egészíteniük egymást**. Ezen túlmenően támogatni kellene a rugalmasabb magatartási kódexeket, amelyek a vállalatok és főként a kkv-k számára környezetbarát szabványosítási folyamatokat tesznek lehetővé.

⁽⁴²⁾ Az EGSZB tagjai több alkalommal kérték, hogy épületeiket az EMAS alapján tanúsítsák, ahogy azt az Európai Bizottság saját épületei vonatkozásában javasolta.

⁽⁴³⁾ (HL C 318., 2006.12.23.) Válasz az éghajlatváltozás kihívásaira – A civil társadalom szerepe, előadó: Ernst Erik EHNMARK.

⁽⁴⁴⁾ Vélemény (HL C 169., 1992.7.6.) a következő tárgyban: Zöld könyv a vállalatok társadalmi felelősségének európai keretfeltételeiről, előadók: HORNUNG-DRAUS, ENGELÉN-KEFER és HOFFELT (magyar nyelven nem érhető el); (HL C 223., 2005.8.31.): A vállalkozások társadalmi felelősségének vizsgálatához és méréséhez szükséges eszközök a globalizálódott gazdaságban, előadó: Evelyne PICHENOT; (HL C 325., 2006.12.30.): A növekedési és munkahely-teremtési partnerség megvalósítása: Európa mint kiválósági központ a vállalatok társadalmi felelőssége terén, előadó: Evelyne PICHENOT.

⁽⁴⁵⁾ (HL C 185., 2006.8.8.) előadó: Ernst Erik EHNMARK.

⁽⁴⁶⁾ (HL C 318., 2006.12.23.): Az ipari szerkezetváltás területi irányítása: a szociális partnerek szerepe és az innovációs és versenyképességi keretprogram hozzájárulása, előadó: Antonello PEZZINI, társelőadó: Enrico GIBELLI.

⁽⁴⁷⁾ Az ipar hozzáadott bruttó értéke jelenleg a GDP 22 %-ának felel meg (szolgáltatások: 71 %, építőipar: 5 %, mezőgazdaság: 2 %). Forrás: Eurostat.

⁽⁴⁸⁾ (2001. november 29.); (HL C 117., 2004.4.30.); (HL C 74., 2005.3.23.), előadó: Antonello PEZZINI.

3.9.9 Az EGSZB szerint a **közbeszerzési szerződések** előírásainak a környezetvédelem és az ökológiai fenntarthatóság követelményeihez való igazítása fontos szerepet játszik mind az építési beruházásra irányuló közbeszerzések és koncessziók, mind az úgynevezett „kizárt ágazatok” esetében.

4. Általános megjegyzések

4.1 Az EGSZB úgy véli, hogy a versenyképesség, az energia és a környezet kérdései közötti szoros összefüggés miatt – amely különösen számos, alapanyagot és félkész terméket előállító iparágra van jelentős hatással, ezért a feldolgozóiparban lényeges strukturális átalakításokat tesz szükségessé – különböző szinteken, számos politika és eszköz vonatkozásában elengedhetetlen egy pontosan összehangolt és integrált megközelítés, amely – elsősorban a kkv-k vonatkozásában – az eljárások egyszerűsítésével és a bürokrácia folyamatos leépítésével jár együtt.

4.2 Az egyes intézkedések közötti koherencia biztosítása, egyben fenntarthatóságuk és versenyképességük javítása érdekében az EGSZB a következőket tartja szükségesnek:

- az érintettek kiegyensúlyozott részvétele olyan stabil és megbízható jogi keret létrehozása érdekében, amelyben szorosan összekapcsolódik a versenyképesség, az energia és a környezetvédelem,
- kiegyensúlyozott viszony a szabványosítás, a jogszabályok és az önkéntes önszabályozás között,
- támogató intézkedések a strukturális alkalmazkodás és a versenyképes, új, tiszta technológiák felkutatásának ösztönzésére,
- tovább- és átképzési intézkedések a vállalatok, vezetőségük és munkatársaik részére, melyek célja az új munkahelyeket teremtő és új versenyképességi kilátásokat nyitó, fenntartható ipari szerkezetváltás előmozdítása,
- a jogszabályi és önkéntes eszközök, valamint a stratégiák szisztematikus előzetes és utólagos értékelése a koherencia, a hatékonyság és a fenntarthatóság biztosítására,
- a fogyasztók, gyártók és forgalmazók fokozott bevonása mind előzetesen, azaz a tervezési szakaszba, mind utólag, azaz az alkalmazás és a végrehajtott intézkedések megvalósításának nyomon követésébe és értékelésébe,
- az európai belső piac védelme, hogy nemzeti és nemzetközi szinten – a környezetvédelmi normák betartása terén is – lehetségesek legyenek a valódi és bizonyíthatóan egyenlő versenyfeltételek.

4.3 Az ökológiai szempontoknak az ipari tevékenységbe való bevonására irányuló intézkedések figyelemreméltó eredményekhez vezettek, és hozzájárultak ahhoz, hogy 1985 és 2000 között az Európai Unióban a feldolgozóipar egyértelműen – több mint 11 %-kal – csökkentette CO₂-kibocsátását, miközben 31 %-os termelésnövekedést ⁽⁴⁹⁾ könyvelhetett el. Ezen túlmenően a savképző gázok és az ózonelőanyagok kibocsátásától teljesen, az energia- és nyersanyagigénytől pedig részlegesen sikerült függetleníteni a termelést.

⁽⁴⁹⁾ Lásd: Termékek környezeti hatása (Environmental Impact of Products, EIPRO), Európai Bizottság, KKK, 2006. május.

4.4 Az EGSZB-nek meggyőződése, hogy a környezetvédelem – mind szakmaközi, mind ágazati szinten – új távlatokat nyit a szociális partnerek és a civil társadalom közötti párbeszéd előtt, ami fenntartható ipari szerkezetváltási folyamatokat indíthat el.

4.5 Több forrást kell olyan új koncepciók tanulmányozására és kidolgozására fordítani, amelyek segítségével a problémákat – a magas szintű termelés és foglalkoztatás megőrzése mellett – a gyökerüknél lehet megragadni ahelyett, hogy jogosultságokkal kereskedünk – a valódi problémák megoldása nélkül.

4.5.1 Az EGSZB szerint a hosszú távú ágazatspecifikus elképzelések és menetrendek alkalmazása a környezetvédelmi célok jelentette kihívások megválaszolására – ahogy azt az Európai Acéltechnológiai Platform példája is mutatja – megkönnyíti a rendelkezésre álló eszközök és források optimalizálását és összehangolását annak érdekében, hogy minél jobban hozzá lehessen férni a tudományos csúcskompetenciához és a technológiai szaktudáshoz.

4.5.2 A közösségi irányelveket és rendeleteket átültető nemzeti jogszabályoknak különböző ösztönzőket kellene nyújtaniuk a terméktervezés új megközelítésének támogatásához, hatékonyabbá téve e termékek újrahasznosítását.

4.6 A verseny-, az energia- és a környezetvédelmi politika szorosan összekapcsolódik, és meghatározó módon befolyásolja mindenekelőtt az alapanyagokat és félkész termékeket előállító iparágak nagy részét.

4.7 A fenntartható módon termelő ipar támogatásához nélkülözhetetlen az érintettek kiegyensúlyozott részvétele olyan stabil és megbízható jogi keret létrehozása érdekében, amelyben szorosan összekapcsolódik a versenyképesség, az energia és a környezetvédelem szempontja. Ennek során a következő témákra kell kitérni:

- a hatékonyabb jogalkotás alapelveinek konkrét átültetése,
- az éghajlatváltozás, különösen a kibocsátáskereskedelem rendszere,
- az energiahatékonyság és a megújuló energiák támogatását célzó intézkedések,
- az energiapiacok, különösen a villamosenergia-piac működése,
- a hulladékkeletkezés megelőzéséről és a hulladék-újrafeldolgozásról szóló tematikus stratégia, valamint az ezzel összefüggő jogszabályok megvalósítása, illetve

- a forráshatékonyság javítása és innovatív környezetvédelmi technológiák bevezetése.

4.8 A „helyi közjavakat”, például a levegőminőséget és a városi zöldterületeket célzó környezetvédelmi stratégiák vonatkozásában nyilvánvaló, hogy a „környezetminőség” változása helyi szinten erősen befolyásolja a lakások árát, a foglalkoztatást, a szegényebb néprétegek részvételét a környezetvédelemmel kapcsolatos döntési folyamatokban, s végül azt, hogy az energiamegtakarítás érdekében mennyiben képesek alkalmazni a hatékonysági normákat.

4.8.1 A foglalkoztatás terén – miközben a feleslegessé vált munkahelyek többségét az állami és a magánszektorban létrehozott munkahelyek váltották fel –, a szolgáltatási szektorban igen komoly erőfeszítésekre van szükség a dolgozók ökológiai elvárásoknak megfelelő – és a fenntartható mobilitásra vonatkozó európai stratégia által is támogatott – átképzéséhez.

4.9 A környezetvédelmi intézkedések hatékonyságának és pozitív hatásának megerősítése érdekében az EGSZB szerint biztosítani kellene a közösségi koordinációs tevékenységek nemzetközi dimenzióját. Fontos, hogy Európa – többek között megfelelő környezetvédelmi záradékoknak az egyeztetett megállapodásokhoz való kapcsolása révén – képes legyen gondoskodni arról, hogy a környezetvédelmi követelményeket minél szélesebb körben elfogadják és betartsák. Mindenekelőtt a nemzetközi kereskedelemre vonatkozó szabályozásoknak kellene a szociális dömping mellett az ökológiai dömpinget⁽⁵⁰⁾ is szem előtt tartaniuk, továbbá támogatniuk kellene a környezetvédelmi technológiák átadását és az ökoinnováció alkalmazását az egész világon⁽⁵¹⁾.

4.10 Ebben az összefüggésben támogatni kellene az ambiciózus, de kivitelezhető menetrendek kitűzésére vonatkozó kezdeményezéseket, hogy a legjobb rendelkezésre álló technológiák (BAT⁽⁵²⁾) alapján nemzetközi ágazatspecifikus mércéket lehessen felállítani az energiahatékonyság és a károsanyag-kibocsátás terén.

4.11 Az Európai Uniónak az ipari országokkal és a nagy feltörekvő országokkal, különösen Kínával és Indiával továbbra is – az EU fejlesztési politikájának átalakítása révén is⁽⁵³⁾ –, állhatatosan keresnie kell azokat az új utakat, amelyek minden országot bevonnak a fenntartható fejlődésbe.

Kelt Brüsszelben, 2007. december 12-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság

elnöke

Dimitris DIMITRIADIS

⁽⁵⁰⁾ Lásd: Zöld könyv a hajóbontás gyakorlatának javításáról, COM(2007) 269 final, 2007. május 22.

⁽⁵¹⁾ A környezetvédelemért felelős miniszterek 2007. június 28-i következtetési az EU környezetvédelmi politikájának adandó új lendületről.

⁽⁵²⁾ BAT = Best Available Technologies.

⁽⁵³⁾ Lásd az AKCS-országokkal kötött gazdasági partnerségi megállapodások keretében végzett fenntarthatósági értékeléseket (Sustainability impact assessment – SIA) – (HL C 65., 2006.3.17.) Feltárási vélemény (REX/189), 2005. december 14., előadó: Antonello PEZZINI, társelemező: Gérard DANTIN.